

Методичні рекомендації щодо вивчення фізкультури у 2009/10 навчальному році

Фізична культура – предмет, що створює умови для формування в учнів ціннісних орієнтацій щодо культури здоров'я і здорового способу життя, виховання потреби та звички займатися фізичною культурою та спортом, прагнення досягти оптимального рівня особистого здоров'я, фізичного розвитку, рухових якостей, морально-вольових рис характеру та психологічної підготовки до ведення активного життя та професійної діяльності.

Навчальні плани та програми

Типовими навчальними планами для загальноосвітніх навчальних закладів (наказ Міністерства освіти і науки України від 05.02.2009 р., № 66) на вивчення предмета передбачено:

– у 5-7 класах – 2,5 год на тиждень (у загальноосвітніх навчальних закладах з українською мовою навчання з вивченням російської чи іншої мови національних меншин та в загальноосвітніх навчальних закладах з українською мовою навчання з вивченням двох іноземних мов – 2 год.);

– у 8-9 класах – 3 год. на тиждень;

– у 10-11 класах – 2 год. на тиждень (наказ Міністерства освіти і науки України від 25.04.2001, № 342);

– у 10-11 класах спортивного профілю – 5 год на тиждень (наказ МОН України від 20.05.03., № 306).

У 5-7 класах можливі наступні варіанти розподілу годин:

– перший: 1-й тиждень – 2 год;

2-й тиждень – 3 год (I і II семестри);

– другий: I-й семестр – по 2 год на тиждень;

II-й семестр – по 3 год на тиждень (або навпаки);

– третій: під час вивчення навчального матеріалу з легкої атлетики та спортивних ігор, на стадіонах і спортивних майданчиках шкіл (перша та четверта чверті) – 3 год;

під час вивчення навчального матеріалу з гімнастики, спортивних ігор та ін., у спортивних залах шкіл (друга та третя чверті) – 2 год;

З 2009/10 навчального року у 5-9 класах упроваджується нова навчальна програма з фізичної культури (авт. І.Ю.Круцевич та ін., в-во «Літера», 2009р.). Програма характеризується спрямованістю на реалізацію принципу варіативності, який передбачає планування навчального матеріалу відповідно до віково-статевих особливостей учнів, їхніх інтересів, матеріально-технічної оснащеності навчального процесу (спортивний зал, спортивні пришкольні площадки, стадіон, басейн тощо), кадрового забезпечення.

Навчальна програма складається з двох інваріантних (обов'язкових) модулів: теоретико-методичні знання та загальна фізична підготовка і варіативних модулів: легка атлетика, гімнастика, плавання, футбол, баскетбол, гандбол, туризм, аеробіка, бадмінтон тощо. Практично кожен вид спорту може бути представлений у вигляді варіативного модуля. Фахівці фізичної культури можуть розробляти свої варіативні модулі до цієї програми. Програми варіативних модулів мають пройти експертизу та отримати гриф Міністерства освіти і науки України. Таким чином кількість варіативних модулів з часом має зростати.

Змістове наповнення фізичної культури навчальний заклад формує самостійно з варіативних модулів. При цьому, обов'язковим є включення засобів теоретичної і загально-фізичної підготовки, які передбачені програмою для даного класу до кожного варіативного модуля. У 5-6 класах учні мають опанувати 5-6 варіативних модулів, у 7-8 класах – 4-5 модулів у 9 класі – 3-4 модулі. На опанування всіх модулів відводиться приблизно однакова кількість годин. Так у 5 класі, при обраних шести модулях і 105 годинах фізичної культури на рік, на один модуль відводиться близько 18 навчальних годин. Однак не виключається можливість збільшення або зменшення кількості годин на вивчення окремих модулів.

Кожен варіативний модуль з певного виду спорту розрахований на п'ять років. Програми варіативних модулів містять зміст навчального матеріалу, державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів та навчальні нормативи.

На початку навчального року протоколом шкільного методичного об'єднання затверджується календарний план вивчення фізичної культури у кожному класі. У календарному плані зазначаються варіативні модулі, які будуть опанувати учні, рік їх вивчення та кількість відведених на вивчення годин. Відлік року вивчення варіативного модуля розпочинається з 5 класу.

Основним критерієм відбору варіативних модулів є бажання учнів. Воно визначається шляхом обов'язкового письмового опитування на початку навчального року. Результати опитування додаються до протоколу шкільного методичного об'єднання. При виборі модулів слід також врахувати наявність матеріально-технічної бази, регіональні спортивні традиції та кадрове забезпечення.

Варіативні модулі протягом навчання у різних класах можуть змінюватися. Наприклад:

у 5 класі учні вивчають футбол (1 рік вивчення), волейбол (1 рік вивчення), легку атлетику (1 рік вивчення), плавання (1 рік вивчення) та лижну підготовку (1 рік вивчення);

у 6 класі учні вивчають футбол (2 рік вивчення), волейбол (2 рік вивчення), плавання (2 рік вивчення), легку атлетику (2 рік вивчення) та бадмінтон (1 рік вивчення);

у 7 класі учні вивчають футбол (3 рік вивчення), легку атлетику (3 рік вивчення), плавання (3 рік вивчення) та бадмінтон (2 рік вивчення);

у 8 класі учні вивчають футбол (4 рік вивчення), настільний теніс (1 рік вивчення), гімнастику (1 рік вивчення) та баскетбол (1 рік вивчення);

у 9 класі учні вивчають футбол (5 рік вивчення), гімнастику (2 рік вивчення) та баскетбол (2 рік вивчення).

При потребі, у 6-9 класах, у межах одного варіативного модуля, можна освоїти навчальний матеріал передбачений на два роки вивчення.

У 2009/10 навчальному році учні 10-11 класів навчатимуться за програмою «Основи здоров'я і фізична культура» для загальноосвітніх навчальних закладів 1-11 класи (за редакцією М.Д.Зубалія, «Початкова школа», 2001р.).

Класи спортивного профілю навчаються за «Навчальною програмою з фізичної культури для загальноосвітніх навчальних закладів. Спортивний профіль. 10-11 класи.», рекомендованою МОН України (лист МОН України від 14.01.04, № 1/11-95), яка надрукована в журналі «Фізичне виховання в школі», № 2, 2004 р.

Кількість учнів, які за станом здоров'я належать до спеціальної медичної групи, у минулому навчальному році склала 4,2 відсотка від загальної кількості дітей. Зокрема, тенденція зростання показників захворюваності спостерігається в Автономній Республіці Крим – 7,5 відсотка, Кіровоградській та Хмельницькій областях – 5,9 відсотка, Чернігівській області – 5,4 відсотка, Запорізькій області – 5,2 відсотка.

Учні, які за результатами медичного огляду тимчасово віднесені до спеціальної медичної групи, відвідують обов'язкові уроки, але виконують корегувальні вправи і вправи для загального фізичного розвитку, які їм не проти-показані. Таким учням можна виставляти поточну оцінку за знання і техніку виконання корегувальних вправ (за сприятливих для учня умов), а наприкінці навчального року ставиться «Зараховано».

Окрім того, для учнів спеціальних медичних груп організуються два додаткових заняття за програмами «Фізична культура» для спеціальних медичних груп загальноосвітніх навчальних закладів. 1-4 класи (авт. Майер В.І., Дерев'яно В.В.) та «Фізична культура» для спеціальних медичних груп загальноосвітніх навчальних закладів. 5-9 класи (авт. Майер В.І., Дерев'яно В.В.).

Організація навчально-виховного процесу з фізичної культури

Вивчення предмета у 10-11 класах здійснюється окремо для юнаків і дівчат. Поділ класу на групи здійснюється згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р., № 128 (додаток 2). При наявності можливостей уроки фізичної культури в 5-9 класах також варто проводити для дівчат і хлопців окремо.

Для популяризації фізкультурної освіти та з метою виявлення рівня фізичної підготовки випускників, перевірки знань випускників щодо фізкультурно-спортивної діяльності та вміння використовувати їх для збереження та поліпшення свого здоров'я Міністерство освіти і науки України з 2008/09 навчального року запровадило Державну підсумкову атестацію з фізичної культури в 11 класі за вибором учнів.

До проходження державної підсумкової атестації з фізичної культури допускаються учні основної медичної групи. Білети для атестації містять одне

теоретичне питання та три залікові вправи. З трьох залікових вправ учні обирають дві для здачі нормативів. Техніку виконання третьої вправи вони демонструють та описують усно.

Крім уроків (занять), у загальноосвітніх навчальних закладах використовуються різноманітні позаурочні форми навчання та методи залучення школярів до занять фізичною культурою: фізкультурно-оздоровчі заняття в режимі дня, домашні завдання, заняття у спортивних гуртках і секціях, групах загальної фізичної підготовки, групах лікувальної фізичної культури, спеціальних медичних групах, спортивних класах, школах, поза-шкільних спортивних закладах, клубах за інтересами, свята фізичної культури тощо.

Важливим напрямом формування фізичного здоров'я школярів є можливість відвідування ними у навчальних закладах гуртків і секцій фізкультурно-оздоровчого спрямування. У 2008 році спортивними гуртками загальноосвітніх навчальних закладів охоплено лише 20,8% дітей.

Міністерством освіти і науки України з метою більш активного залучення школярів до гуртків і секцій, заохочення педагогічних працівників надіслано лист від 17.03.08, № 1/9-152 «Про впровадження до штатних розписів денних загальноосвітніх навчальних закладів посади керівника секції спортивного спрямування».

За результатами аналізу стану фізкультурно-оздоровчої роботи серед учнів основними причинами неефективної її організації є:

– незадовільний стан матеріально-технічної бази. Так, майже кожна десята школа не має спортивного залу, а 40 відсотків діючих спортивних залів не відповідають сучасним вимогам. Отже, лише близько половини школярів мають можливість повноцінно займатися фізичною культурою. Місцеві органи управління освітою, керівники навчальних закладів повинні спрямувати зусилля на пошук можливостей поліпшення спортивної бази закладів.

Водночас, практика свідчить, що не використовуються належно навіть ті можливості, що є. Наявна спортивна база, при її ефективному використанні, може забезпечити функціонування значно більшої кількості спортивних гуртків. Фізкультурно-масові позаурочні заходи користуються найбільшим попитом в учнів. Таку зацікавленість слід використовувати в повному обсязі, залучаючи до організації позаурочних занять будинки творчості, батьків, громадські організації;

– зменшення тижневої кількості годин фізичної культури. В деяких навчальних закладах, особливо школах нового типу та школах з поглибленим вивченням предметів, навчальними планами передбачається на уроки фізичної культури одна або півтори години. Такі робочі навчальні плани не тільки не відповідають вимогам, а ще й спрямовані на ослаблення здоров'я школярів;

– проведення уроків фізичної культури вчителями інших предметів. Це при тому, що вищі навчальні заклади готують достатню кількість фахівців і молоді спеціалісти, особливо у сільській місцевості, не можуть влаштуватися на роботу в школу. Такий підхід не дозволяє забезпечити очікувану ефективність проведення уроків та позакласної роботи з фізичної культури, що, у свою чергу, знову ж таки, негативно вплине на здоров'я та фізкультурно-оздоровчі навички дітей.

Важливою ланкою системного й послідовного формування мотивації щодо здорового способу життя є робота з батьками. Трагічні випадки, що сталися на уроках фізичної культури минулого року, дають підстави стверджувати,

що батьки досить мало знають про стан здоров'я своїх дітей. І навіть тоді, коли знають – не інформують про це школу. Слід системно проводити роз'яснювальну роботу серед батьків щодо необхідності контролю за реальним станом здоров'я дітей та інформування про цей стан адміністрацію навчального закладу.

Окрім того, у кожному навчальному закладі слід спрямувати роботу психологів та класних керівників на надання допомоги дітям щодо усвідомлення ними реального стану свого здоров'я та заходів, спрямованих на його збереження. Адже саме у дитячому віці бажання бути «такими, як усі» штовхає дітей на приховування свого реального самопочуття, довідок про необхідність обмеження фізичного навантаження. Саме це може призвести до трагічних наслідків. Усвідомити себе хворим, а відхилення у стані здоров'я є у багатьох дітей, дуже важко. Ще важче повідомити про це іншим. Перебороти таку ситуацію та допомогти дитині зберегти своє здоров'я, а іноді й життя, покликані шкільні психологи та класні керівники.

Навчально-методичне та кадрове забезпечення

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 05.08.2008р., №729 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів» проходив Всеукраїнський конкурс підручників для 9 класу з фізичної культури. За результатами конкурсу визнано переможцями та надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» двом підручникам:

«Фізична культура» 9 кл. (авт. Єрмолова В.М., Іванова Л.І.) вид-во «Видавничий дім «Слово»;

«Фізична культура» 9 кл. (авт. Ареф'єв В.Г., Короп М.Ю., Михайлова Н.Д.) вид-во «Просвіта».

Обидва підручники відповідають Державному стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Змістове наповнення підручників спрямоване на формування мотивації до навчання, що сприяє збереженню та зміцненню здоров'я, підвищенню рівня фізичної підготовленості, формуванню ціннісних орієнтацій відносно здорового способу життя.

Особливістю підручника видавництва «Просвіта» є його спрямованість на самостійну роботу. У школі учні отримують основні знання й уміння з фізичної культури. Проте, щоб мати добре здоров'я й достатній фізичний розвиток, одних уроків фізичної культури замало. Дуже важливо самостійно займатися фізичними вправами. Підручник допоможе учням у цьому.

Підручник видавництва «Видавничий дім «Слово» містить багато рубрик: «Майстер-клас», «Тобі на допомогу!», «Цікаве, корисне, неймовірне...», «Слово чемпіона», які покликані не тільки збагатити знання учнів щодо фізичних вправ та видів спорту а й сприяти розвиненню фізичних якостей і природних здібностей.

Вирішальна роль у формуванні здорового способу життя у межах закладів освіти належить вчителям фізичної культури, які працюють з усіма дітьми і здатні системно й послідовно формувати мотивацію щодо здорового способу життя.

Навчально-виховний процес у загальноосвітніх навчальних закладах у 2008/09 навчальному році здійснювали 28574 вчителі фізичної культури, з яких 79 % мають вищу, 12 % - середню спеціальну освіту. Водночас 9 % складають вчителі, які не мають фізкультурної освіти.

Кадрове забезпечення фізичної культури

Учителів фізичної культури	28574
Мають вищу освіту	79%
Мають середню спеціальну освіту	12%
Без фізкультурної освіти	9%
Віковий ценз:	
До 30 років	23%
31-55 років	63%
Старші 55 років	14%

З метою підвищення фахового рівня вчителів фізичної культури, виявлення, вивчення та поширення позитивного досвіду нестандартних підходів щодо розвитку фізичних якостей учнів проводяться різноманітні конкурси фахової майстерності. На виконання наказу Міністерства освіти і науки України №270 від 06.04.2006 р. «Про Всеукраїнський конкурс на кращий інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» та Договору про взаємодію Міністерства освіти і науки України, Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту і Федерації футболу України щодо розвитку шкільного футболу в загальноосвітніх навчальних закладах України в 2009 - 2012 роках у листопаді 2009 року буде проведено фінал Всеукраїнського конкурсу на кращий інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу. (Лист Інституту інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України №1.4/18-3084 від 16.12.08 р.).

Згідно затверджених Умов проведення конкурсу, для відбору фіналістів необхідно надіслати відповідні матеріали (відеозйомка уроків, конспекти уроків, методичні розробки з теми (до 10 арк.) не пізніше 01 жовтня 2009 року до Всеукраїнського оргкомітету на адресу: 04070, м. Київ, вул. Сагайдачного 37, Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, каб. 303.

Оцінювання навчальних досягнень учнів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках фізичної культури може здійснюватися за такими компонентами:

1. Засвоєння техніки виконання вправи, рухової дії.
2. Виконання навчального нормативу.
3. Виконання завдань вчителя під час проведення уроку.

При цьому оцінка за виконання нормативу не є домінуючою при здійсненні тематичного, семестрового чи річного оцінювання.

Для оцінювання гармонійного розвитку фізичних якостей використовуються контрольні навчальні нормативи, які розроблено для кожного класу. Контрольні навчальні нормативи є орієнтовними. Порядок їх проведення визначає вчитель відповідно до календарно-тематичного планування.

Контрольні навчальні нормативи

		Хлопці				Дівчата			
Біг 60 м, с									
		початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 11,8	11,8	10,8	10	до 12	12	11,2	10,5	
6 кл	до 11,5	11,5	10,6	9,8	до 11,8	11,8	11	10,4	
7 кл	до 11,2	11,2	10,4	9,6	до 11,6	11,6	10,8	10,3	
8 кл	до 10,8	10,8	10	9	до 11,4	11,4	10,8	10,3	
9 кл	до 10,4	10,4	9,8	8,8	до 11,4	11,4	10,6	10,2	
Рівномірний біг 5-клас.,м; дівчата 7-9 кл.-1000м, хв; хлопці 7кл.-1000м, хв, 8-9кл.-1500м,хв.									
		початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 600	600	800	1000	до 500	500	800	1000	
6 кл	до 700	700	1000	1200	до 600	600	800	1000	
7 кл	до 5,30	5,30	5,00	4,40	до 6,00	6,00	5,30	5,10	
8 кл	до 8,00	8,00	7,20	6,50	до 6,10	6,10	5,40	5,20	
9 кл	до 7,30	7,30	7,00	6,30	до 6,20	6,20	5,40	5,20	
Стрибки у довжину з розбігу, см									
		початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 240	240	260	280	до 200	200	220	240	
6 кл	до 260	260	280	300	до 220	220	240	260	
7 кл	до 280	280	300	330	до 240	240	260	280	
8 кл	до 300	300	320	360	до 250	250	270	290	
9 кл	до 320	320	340	390	до 250	250	270	300	
Стрибки у довжину з місця, см									
		початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 120	120	140	160	до 110	110	120	140	
6 кл	до 130	130	150	170	до 120	120	130	150	
7 кл	до 140	140	160	180	до 130	130	140	160	
8 кл	до 150	150	170	185	до 130	130	145	165	
9 кл	до 160	160	180	200	до 135	135	150	170	
Стрибки у висоту, см									
		початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 70	70	80	90	до 60	60	70	80	
6 кл	до 75	75	85	95	до 65	65	75	85	
7 кл	до 80	80	90	100	до 70	70	80	90	
8 кл	до 85	85	95	105	до 75	75	85	95	
9 кл	до 90	90	100	115	до 75	75	85	100	
Біг 30 м, с									
		початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 7,0	7,0	6,5	5,8	до 7,4	7,4	6,9	6,2	
6 кл	до 6,7	6,7	6,2	5,6	до 7,1	7,1	6,6	6,0	
7 кл	до 6,4	6,4	6,0	5,4	до 6,8	6,8	6,4	5,8	
8 кл	до 6,2	6,2	5,8	5,2	до 6,7	6,7	6,2	5,6	
9 кл	до 6,0	6,0	5,6	5,0	до 6,7	6,7	6,0	5,5	
Метання малого м'яча, м									
		початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 15	15	22	28	до 10	10	13	16	
6 кл	до 17	17	24	30	до 12	12	15	18	
7 кл	до 20	20	26	34	до 14	14	16	20	
8 кл	до 23	23	30	36	до 15	15	18	22	
9 кл	до 26	26	32	40	до 16	16	19	24	

Човниковий біг, с								
	початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 12,6	12,6	12,2	11,7	до 13,0	13,0	12,6	12,0
6 кл	до 12,3	12,3	11,8	11,4	до 12,8	12,8	12,4	11,8
7 кл	до 12,0	12,0	11,5	11,1	до 12,6	12,6	12,0	11,6
8 кл	до 11,5	11,5	11,0	10,6	до 12,2	12,2	11,8	11,2
9 кл	до 11,0	11,0	10,6	10,2	до 12,0	12,0	11,6	11,0
Підтягування, кількість разів								
у висі				у висі лежачи				
	початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 2	2	3	4	до 3	3	6	8
6 кл	до 2	2	4	5	до 4	4	8	12
7 кл	до 3	3	5	7	до 5	4	10	15
8 кл	до 3	3	6	8	до 5	5	12	16
9 кл	до 3	3	7	10	до 5	5	15	18
Згинання та розгинання рук в упорі лежачи, кількість разів								
від підлоги				від гімнастичної лави				
	початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 4	4	7	10	до 4	4	6	8
6 кл	до 6	6	10	14	до 5	5	7	9
7 кл	до 9	9	14	18	до 6	6	9	12
8 кл	до 10	10	15	20	до 7	7	10	13
9 кл	до 12	12	18	23	до 8	8	12	15
Гнучкість, см								
	початковий	середній	достатній	високий	початковий	середній	достатній	високий
5 кл	до 2	2	3	5	до 5	5	7	10
6 кл	до 2	2	4	6	до 6	6	8	11
7 кл	до 2	2	4	7	до 7	7	9	12
8 кл	до 2	2	5	8	до 8	8	10	13
9 кл	до 2	2	5	9	до 9	9	11	14

У 2008 році сталося декілька нещасних випадків з смертельними наслідками на уроках фізичної культури. Для попередження таких ситуацій у майбутньому, слід дотримуватись вимог безпеки під час проведення занять а, особливо, при складанні контрольних навчальних нормативів, коли учні виконують вправи з максимальним навантаженням. При цьому потрібно дотримуватись таких вимог:

1. Контрольні навчальні нормативи складають учні основної медичної групи, які на момент прийняття нормативу не скаржаться на погане самопочуття та стан здоров'я.

2. Кожній заліковій вправі передуює спеціальна підготовка (не менше як на двох заняттях).

3. Перед складанням нормативу вчитель проводить розминку, а після - відновлювальні вправи.

4. Учні мають можливість перескласти норматив на визначеному вчителем занятті.

5. Учитель зобов'язаний забезпечити безумовне дотримання правил і виконання вимог щодо безпеки під час здачі нормативів.

При оцінюванні навчальних досягнень з фізичної культури також враховуються: особисті досягнення школярів протягом навчального року;

ступінь активності учнів на уроках; залучення учнів до занять фізичною культурою в позаурочний час; участь у змаганнях всіх рівнів. На основі зазначених показників учителі можуть застосовувати різноманітні системи нарахування «бонусних» балів. Наприклад, якщо учень (учениця) виконав (ла) залікову вправу на певний рівень, але, при цьому, його (її) особистий результат виконання цієї вправи поліпшився порівняно з попереднім показником, учитель може виставити оцінку, на 1-2 бали вищу за ту, яка передбачається контрольними навчальними нормативами.

У період з 01.09 до 01.10 кожного навчального року з метою адаптації учнів до навантажень на уроках фізичної культури прийом контрольних навчальних нормативів не здійснюється, а також обмежується виконання вправ з максимальною інтенсивністю.

Методичні рекомендації щодо вивчення предмета «Захист Вітчизни» у 2009/10 навчальному році

Відповідно до ст.65 Конституції України, Закону України «Про військової обов'язок і військову службу», Указу Президента України від 25.10.2002р., № 948/2002 «Про Концепцію допризовної підготовки і військово-патріотичного виховання молоді», постанови Кабінету Міністрів України від 30.11.2000р., № 1770 «Про положення про допризовну підготовку» та Державного стандарту базової і повної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004р., № 24, у загальноосвітніх навчальних закладах передбачено вивчення навчального предмета «Захист Вітчизни».

Метою предмета «Захист Вітчизни» є:

– ознайомлення учнів з основами нормативно-правового забезпечення захисту Вітчизни, цивільного захисту та охорони здоров'я;

– набуття знань про функції Збройних Сил України, їхні характерні особливості; засвоєння основ захисту Вітчизни, цивільного захисту, медико-санітарної підготовки; здійснення психологічної підготовки до захисту Вітчизни;

– формування та удосконалення життєво необхідних знань, умінь і навичок учнів щодо захисту Вітчизни і військово-патріотичного виховання;

– підготовка учнів до захисту Вітчизни, професійної орієнтації молоді щодо служби у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, визначених чинним законодавством.

Відповідно до Державного стандарту загальної середньої освіти предмет вивчається за змістовими лініями:

– основи військової справи та військово-патріотичне виховання;

– основи попередження і захисту у надзвичайних ситуаціях;

– основи медичних знань, надання першої допомоги.

Змістові лінії розглядаються як цілісна система навчання і виховання учнів. Захист Вітчизни передбачає формування теоретичної бази знань та певних навичок збереження життя і здоров'я у надзвичайних ситуаціях та військових конфліктах з урахуванням власних особливостей, підготовку до військової служби, надання першої допомоги.